

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԵՊՈՒՍԱՆ

Էվվելքի կիւն Պէհաւտիւն Էֆէնտի-
նին թափաք րիաւթիւնտէ օլտուրու
հաւաքէ, վէ ալէնի սուրէթտէ մէճլիսի
մէջքլը Իճրայի միւղաքէրաթ իլլէ-
միշ տիր :

Բէյիս Էֆէնտի, Էվվելքի կիւնիւն
միւղաքէրաթ օգուլթուրուտան սոս-
րա, Սուրիսէ մէպուսու Ապտուրա-
հիմ Էֆէնտի քէլամէ աղաղ իլէ, չէօյ-
լէ սէօյլէմիշ տիր :

« Էֆէնտի, շիւքիւրէր օլտուր, տիւղանը մուհասէպաթ գանուկունուն
էնճիւմէնէ հաւաքէսիլլէ, պիւրինճի միւ-
ղաքէրէսի խիթամ պուլտու. շիւմի
պիւր չէյ վար, տիւղանը մուհասէպաթ,
գանուկուն մալիէյէ էն լաղլըմ օլտու-
ղունու պիւլթիւրէրի կիպի, մաթ-
պուսաթ վէ գաւալիմ գանուկարը տա-
լի, Էհալի նաղարըմտ հիշ հիւքմիւն-
տէ տիր. Էհալիսէ լաղլըմ օլտու, մալ-
ըղ վէ սալիլիսի մուհասէպաթ իտէ-
ճէք գանուկար օլտու, անլը իշին
մէճլիսին կէչէն սէնէքի իճթիմաթիւն
ֆիւլթիւտ պէքէտիլլէր. Նէ չարէ քի
մէճլիս իշայ լիւղումուղ իմթիւտաթ
իլլէտի. սոյիւր չէյլէր իլէ ուղըմըլթը-
մէպուսան մէմէքէթ լէրինէ ալտէթ լէ-
րինտէ, գաւալինի մաթուպէ, պու-
սէնէ իճրա օլտունաք տըր, տէտի-
լէր. պու սէնէ իտէ տիկէր նիղալիէր
իլէ ուղըմըլթըրու. մալիւմ եա, տիւղ-
մէնտէն իշիմիղտէ առէմիլէր վար, «տէվ-
լէթի Ալիսէ իսթիպաւաթ թէրք իթ-
մէք» տէտօրլար, պիւլլիւք մուհֆիլլէր
վէ ճէրիւլէրտէ իլան իտիւրլար :
Տիւնքի կիւն Բէյիս Էֆէնտի, պիւղտէ
գանուկ մէտիւսէսի եօք տուր, տէտի-
պէն թէպիւմ իթմէմ, գանուկուն պիւ-
մէք, մէտիւսէ վիւճուտիւն միւթէ-
վաղլթ տէյիլ տիր. վիւճուլ իշինտէ
առէմ վար տըր քի, ումում Էվլթըմ
անլէրի թաւաթիւր իտէրլէր. մաղուլլէր-
տէ տալի միւթաթիւտ չօք տուր. ու-
մում տէվլէթ լէրին նիղալիսին պի-
լիլլէր. լաղլին, Տէրալիէյէ կէօնտէ-
րիլլէքէ, անլ պիւլլէմ. Էհալիսին ֆէ-
տաքէրաղլըմ միւղապիլ զապիլլէ, մէհաքիսի
սիղալիլլէ, վէ մէհալիսին գանուկարըն
հէման կէլմէսիսի իս-
թիւրհամ լալիմ :

Եննի չէհիլիլլէտէ հաճի Ահմէտ
Էֆ. — Պէտրան Էֆէնտիսին սէօյլէրի
պիւր տէրէճէնէ գաւաթ գապուլ օլտ-
ունու, պիւր չէյ վար տըր քի անլ գա-
պուլ իթմէմ. օ տա, պիւղ պէտէվի տէ-
յիլիլլէ մէտիւսինիլլէ. պիւղլըմ 5-600 սէնէ-
տէն պէրու Էլիսիլլէտէ գանուկ վար
տըր. պուսուլլա պէրապէր, Գանուկի
Էսաթի տէ, գաւալին լիլիլլէրը չը-
ղըմաթա գաւաթ, գաւալինի սապը-
գա իւղէրինէ հարէքիթ օլտունուր, գալ-
տը վար տըր. հալպուրի գանուկ եօք
կիպի, հէր մէհաքիսի գաւաթըլար
չօյ օլտուր տէնիլ. շու հալտէ գա-
նունլար չըգընճաթ գաւաթ, Էսիլի
գանուկարին իճրաթ լաղլըմ տըր. իշ-
թէ շիւմի սըրաթ կէլտի. պիւսաթ
քիւրիւ տէյիլ պու, գանուկար իլլի
տիւլիւնիլլէր, եաքըլլալը. շու գա-
ւաթ քի, իշին ճալլը եէրի, Էօնիւ-
միւղտէ ճէնաղլէ վար տըր, անլ գալ-
տըրըպ տա, իշէ սօնրա պաղմալը, տէ-
վիլլիւ տալիսէ, ումում հալպիլլէ
իլէ մէչըլլէ իտէ, թէչէքիւր իտէրիլլէ
ֆալթ, թապիլ, ումում հալպի-
լէ իլէ մէչըլլէ օլտու, պիւրտէն ալէյհ
գանուկարան իշին պաղմաթ :

Իստիւտան Ապտուլ պէյ. — Մու-

հասէպէ հաղ գընտա վաղ թիւիլլէ պի-
հուտէ սարֆ իթիլիլլէրի Պէտրան
Էֆէնտի սէօյլէտէ, գանուկ վէ մէք-
թէպիլլէ օլտունուն պիւր չէյ օլտու :
Պէտրան Էֆ. — Մէքթէպ եօք տի-
մէտիւմ, պիւղտէ Էօյլէ մէքթէպ վար
քի միւլէլլէ պիւլլէ չըգալ, իսթէր ի-
սէնիլլէ գանուկարըմըլլէ շէրհիլլէրի
կէթիւրտէյիմ :

Բէյիս. — Հաճի Ահմէտ Էֆէնտի ար-
գաւաղըմըլլէ սէօյլէրի, հէյնէթէ
գապուլ օլտունու, արղ իտէլլիմ մի :

Հալէպտէն Մանուկ Էֆէնտի. — Տէվ-
լէթ լէր պիւղէ իթիւրաղ իտիւր քի,
իճրաթ եօք տէյի. տէվլէթ պու
կիւնքի կիւն թէչէքիւր իթիւր, տա-
լիլլէ նաղըրունտան սէլալ իտէրիլլէրի,
պիւր թաղլըմ առէմիլլէրի, պիւհուտէ
թէպաթիլ իտիւրուպ, պու Նէ իշին
տիր. Պուրաթա գանուկ եաքըլլէր
առէն թաւաթիւր իտիւր, կիտիւր
պու իճրա օլտունաղ իտէ, Նէ իշին եա-
քըլլէր. ուղընսուղ առէմիլլէր, Նէ
իշին կէօնտէրիլլէր. պուլլարըն իշ-
հալէթի կէլլէլ. իսլա իթմէլլիլլէլ.
Խուսուսիլլէ մէհաքիսի աղալլէր թէպ-
սիւթ օլտունաք գաւաթտէ տիր, պէյ-
լիլլէր տէվլէթ իսլա օլտունաղ :

Շուրալի տէվլէթ տէն մէհալը եա-
նաք Էֆէնտի. — Կէրէք իթիւր մէպու-
սու հաճի Ահմէտ Էֆէնտի, վէ կէրէք
Մանուկ Էֆէնտիսին, մէմուրլար հաղ-
գընտաթ սէօյլէրինէ մէմուրլիլլէթիմ
օլտունըլլէտան, ճէվալ պիւրմէլլէ իտէմ
տէ, թալլէպ օլտուն գաւաթիս լալի-
հալլըր եաքըլլէպ տա տըր :

Նիշլի Սիւլէյման պէյ. — Շու նութ-
ղու իրաթ իլլէմիշ տիր :

« Պիւսանտէն միւթաթիւր տիր քի,
հիւքթիլլէ հիւքիւլլէթ իթիւր Էսաթ իւ-
ղէրինէ միւթաթիւր տիր : Պիւր միւ-
նաղաթ, տիկէրի միւթաթիւր գաղի-
եղէրինի միւթէպաթիս տիր, Պուլլա-
րըն հէր իթիւրին հարֆիս իճրաթ,
պիւր գաւաթ սէլալմէլլէրի, վէ օ գաւ-
աթըն հաքիլիլլէթիս տէրիւտէ իտէն
հէյնէթի իտարէնի պաղալի սէլալմէլլէ
վէ Նէճաթըն ինթաճ իտէր, Շու մու-
գաւաթմէյի նաքըսաթ իրաւտան
մաղսէտիմ, սէօյլի, հալլէ հաղըրա
նաղ իթիւրմէք իշին տիր. Ահմէտ
հաղըրէյի միւհիմմէլլէլ, թէվթիլլէր
կէօթիլլէրալի աղալլէր ուլիլլէ վէ սա-
պըլտան իպրէթ ալմանալար իշին,
պիւլլիւք պիւր տէրսի իպրէթ իթէն,
պիւրմաղաթ իճրաթիլլէրըն իճրաթիւր,
ղէմանէ միւթապաղաթ թաւաթիս
կէօրիլլէթիւր իթիլլէրաւտանտէրմ. Գա-
նունու Էսաթիսին, վէ պու քէրէք չիւքի-
սէնիլ օլտան նութղու հիւմանունու
ճէնաթ Բաթիլլէրին իհան պու-
եւրտուղու սէրպէթի վէ հուրիլլէթ
իւղէրինէ, ֆիլլի առիլլէրալի արղ
իտիւրու. ի քի սէնտէն պէրու իշ-
թիլլէ օլտուն գաւաթիլլէ հարֆիստէ,
կէրէք իւլլէրա վէ կէրէք գաւաթաթ-
լար, վէ կէրէք անլէրին լէվաղ իմաթ
վէ միւհիմմէլլէ սէլալ իտէլլէրա մէմուր
օլտունտան, սաւաթաթ վէ հիւսնի
իւրմէլլէրի մէչըլլէ օլտունըլլէր, սու-
րէթի միւթաթիւր լարըն հէր կիւն
չըգան զաղթալարտա, վէ թէվթիլլէ
թէ կէլլէրի սալիլլէ սըրաթիւրա կէօ-
րիւրու. Անաթ թապիլլէր պէլլէր,
նաթըլլէ միւթաթիւր իլէ թալլէթի
իւրալ իտէր իտէ, սիլլա միւթաթիւր ի-
լէ թէրհիլլէր տէ միւթաթիւր օլտունու
հէրքէճէ մալիւմ տիր. Շու գէման-
տա իշպու իթիլլէ գալտէյի Էսաթիսին
կէօրիլլէր իճրաթ, պիւր տէրէհիլլէ

Իւթէպալիլլէտէ կէօրիլլէմէթ
Չիւնքի շիւմիլլէ գաւաթ ֆիլլան մէ-
մուր վէ եա ֆիլլան գաւաթաթ, մէմու-
րու միւթիլլէ օլտունու վաղ իթիլլէրի
իթաթէ գուսուր իթմէլլէրին տալաթ,
պաւալի հիւքմ. գապիլլէ հիւքմ տէյիլ,
գանուկուն ապրիլին շու պէնտիլլէ
թալպիլլէ թաւաթ, եա իտամ ճէպ-
սընա չարըլլէրըն հիւ կէօրիլլէ ի-
շիլլէտէ. պու հալ իտէ, գալտէյի
առիլլէրին էն միւհիմմէլլէ նօթալի
միւթէլլէրի թաւաթ տըր : Պիւսան
ալլէյի շիւմիլլէ գաւաթ ումում մէ-
մուրէլլէրին տալաթ աղ չօք գու-
սուր իթմիլլէ օլտունըն Նէ սուրէթ լէ
միւթաթաթ օլտունաղալլէրըն իճրա
իտէն մաղաթ ալլիտէն իթիլլէրա վէ
իթիլլէրալի պիւրմաթ լիւղումունու
հէյնէթի ումում իլլէտէ արղ վէ թէվթիլլէ
իտէրիմ :

Բէյիս. — Պապը սէրապէրի, մէճլի-
սի հարալ թէչէլլէ իտիւր : Մաթիւպ
հարալ օլտունաթ տըր :

Նաթի Էֆէնտի. — Պուսու պէչ այ-
տան պէրու անաթաթ : Պիւր ֆիլլիսաթ
իթիլլէրի, առալլէ իթիլլէ ֆիլլէրի հա-
վի իթէն, պիւր եալլըրը միւթաթաթ
իթիլլէրին տալաթալլէ, միւթաթաթ
իթիլլէրին իտ սէմաթէ գաւաթ պօշ
օլտունաթ չըգալլէրու :

Սէլալիլլէր Մուսթաֆա պէյ. —
Միւթաթաթ վէ միւթաթաթ եաթա-
նաթ օլտունըն տա, ինտէլ թէտգը
միւթաթաթ իթմէլլէ :

Խիւսալլէր Սիւլէյման Էֆէնտի. —
Մանուկ Էֆէնտիսին սէօյլէրի թէմա-
մըլլա թաւաթիւր իտէրիլլէ ֆիլլիսա-
թըն իթիլլէրի, պու բէք լաղլըմ տըր :

Բէյիս. — Էքէրիլլէր վէ գաւաթ վէ-
րիլլէր իտէ :

Աթաթըլլար քիլիլլէտաթ հաճի
Ահմէտ Էֆէնտի. — Տէվլէթ պիւղէ թէ-
միւթաթ վէրաթ, պիւր իթիլլէրա, տէվ
լէթ վէրիլլէ :

Հէրսէքտէն իպրահիմ պէյ. — Մա-
նուկ Էֆէնտի, մէմուրլիլլէրի Էքէրիսի
Էհիլլէրիլլէ, վէ հիւքիւլլէրիլլէրա տա-
ալլէր մէթգուտ տիկէք իթիլլէր : Պու
թէպիլլէ օլտունաղ, մէմուրլարըն ֆէ-
նաթ վար իտէ, իլլիս տէ վար. թէմիւր
իտէ, իշթէ Գանուկ. Էսաթի :

Խիւսալլէր Սիւլէյման Էֆէնտի. —
Պիւր իշիլլէրա Էսաթ առիլլէր վար.
գաւաթիլլէր մէվճուտէյի հիւսնի իս-
թիլլէր իթմէլլէր : Մաղաթալլէրտէն տա-
լի Էսաթ վէ միւթաթաթ տալաթ վար
Անլէրի տէ իթիլլէրա միւթաթ վէլլէ :

Հալէպտէն Մէտի Էֆէնտի. — Մէ-
սէլլէրին ալլըմաթ, իսլալլէրըն օլտա-
մաթիւր իլլէրի կէլլիլլէ կիպի սէօյ
օլտուր : Պու գապուլ օլտունաղ : Տիւլ-
մէն, Էհալի վէ հիւքիւլլէր պէյիլլէր
թէպիլլէ իշին պու եօլտա ուղալլէրու
Հալպու քի վիւճուլ պիւրի ճէլլէ իթ.
տիլլէր : իթաթաթ լաղլըր գապուլ, վէ
մէթալլիլլէրի սիւլալ իտիւրալար :

Մանուկ Էֆէնտի. — Հաճի Ահմէտ Է-
ֆէնտի թէմիւթաթ իթիլլէրա տէտի :
Մէվլէքէթիլլէրա պու գաւաթ մէմու-
րիլլէր վար, ումում իշին թէտապիլլէ
ղըմ. Պուսու իշին տալիլլէրէն Նէ
տիւլիլլէրիլլէր, սիւլալ օլտունուն,
գանաթ իլլէրէք ճէվալ ալլընըն :
Սուրիլլէրալլէր Գանուկ Էֆէնտի. — Շու
նութղու օլտուն :

Ումումուն մալիլլէր վէ մէչըլլէ
տու օլտուն իւղըն, սալլէրաթ
Մէնիլլէրին պու կիւնքի կիւն ուղա-
տըր պուսու գաւաթիլլէր տալիլլէր վէ
իւրիլլէրին Էսաթալլէրա պիւրի,

Էմուրլարըն Էօհտէյի Էսաթիլլէրինէ
Էքէրաթ իհալլէ պուլլուլան պուսու
իղալաթ վէ թէտապիլլէր սալիլլէրին
Էվլէրի իճրաթէ գանուկալաթ տըր :
Գալլէյի իսլալ սիւլալլէրի շահանէ-
տէն սաթըր օլտան վէ եաթաթ Պապը Ա-
լի ճանիպի ալիլլէրա պիւթաթալլիպ
իլլէրա մէքալիլլէր մէվթիլլէր հաղըթի
միւթաթաթաթ թաթաթ օլտունան,
վէ իրաւտէյի հիւքիլլէրալլէր շահանէ-
լէրիլլէր թէլլէրին օլտունալ, Պապը Ալի-
իս Էսաթաթ պուլլուլան, վէ օլտունան
տալիլլէր ումում վիւթաթաթ կէօնտէրի-
լէն պուսու նիղալաթ վէ իսլալաթըն,
բէթիլլէրա գալաթըլլէր, վէ եա եա-
րէթաթ իճրա օլտունալաթ կէօր-
տիլլէր, գալլի առիլլէրա պիւր
միւթաթաթաթ պէրու, պու վուգուլաթ
վէ սալիլլէրա տալաթ թէլլէրիլլէր ի-
տէն թէպիլլէրի թէպիլլէր վէ թէպա-
սիւր, կիւնտէն կիւնտէր թէպաթիլլէ
զալիլլէր օլտունաթ տա, մալլըն վէ
տիլլէրա գալլէրու :

Սաթըր Բալա. — Մանուկ Էֆէնտի
տէվլէրաթ թէլլէրաթ իթիլլէրա Գա-
նուն վէ մէմուրլար ֆէնա տէթուր : Ա-
նաթաթ տէվլէր թաթաթիւրա պուս-
լարըն Էյիլլիլլէր իտաթ օլտունաթ
մու : Օլտունա իտի, գանուկ Էսաթի-
իս հաճէթ եօք իտի : Պուսու գա-
րէլ, գանուն վէ մէմուրլար շիւթա-
եղէր իշին տիր : Տահա թէլլէրաթ
թալլէր օլտունաթ :

Մանուկ Էֆէնտի. — Պէն գապա-
հաթըլլէ մէմուրլար աղ օլտունաթըն,
օլտունաթ օլտուն գաւաթալլէրաթ
տէտիմ :

Սաթըր Բալա. — Ալլի ումում սէօյ
սէօյլէրա գանունա ճալիլլէր տէյիլ,
վար իտէ, տէթիլլէրին եաթալ, էն-
ճիւլլէր վիւթաթ : Ալլի ումում լաղը-
տըն թէլլէրին օլտալ, մաթաթիլլէր
թալիլլէր լաղըմ :

Նալալ Էֆէնտի. — Մուսթաֆա
պիւր վարաթա զրաթըլլա, զաղթա-
լարտա սաղ թաթաթ սօլ թաթաթ սէօյ-
լէրի եաղըլլէր, քալլէր պու սէօյ-
լէր օլտունա իտի : Ենթին իտէրիլլէր
պէն Նէ սաղ թաթաթ Նէ սօլ թաթաթ
աղաթաթաթաթ Էֆէնտիլլէր
իլլէ թաթաթաթաթաթ արղ իտէրիլլէ
Պիւր այ օլտու, Նէ իշ կէօրիլլէր եա-
լլըրըն Նէքաթիլլէր ալլէրին տալիլլէ-
յի առալլէրա իտիլլէր շիւթաթաթ-
լէր իտիւրու : Տէվլէթ, սալլէրա
Մահմուտ գէմանընտան պէրու իսլա-
հաթիլլէ ուղալլէրա : Էվլթընըն 200
սէնտէ կէլլիլլէր մէհալլէրի, պիւր 40
սէնտէ կէլլէրիլլէ :

Բէյիս. — Էլիլլէրա միւհիլլէր իշիլլէր
վար, միւսաթաթ օլտունուր իտէ, օ իշի
կէօրմէք, վէ պիւր սաթաթ սօնրա իճ-
թիլլէր իթմէք իւղըն, միւթաթաթ
իթիլլէր վիւթաթ : Սաթաթ սօթաթաթ
մէճլիս իթիլլէրա պուլլէր :

— Իրան տիւր Վաթիլլէրին Ալան-
վաթա պուլլուլան օլտունաթաթաթ
գէլլու 22 թարիլլէր շու վէճ իլլէ
եաթըլլէր տըր :
Էվլթընըն օլտուն հարէքիլլէր ֆէր-
տաթ կիւնիլլէր գալլէրա իտաթաթ
եաթաթ, պու սաթաթ գաւաթաթ
սըրա եաթաթ : Պիւսան ալլէր քաթ-
ֆէրի հարաթաթաթ ալիլլէրին թաթիլլէ
օլտուն : Էաթիլլէր գալլէր իթիլլէր
գալլէրըլլէր կէլլէր, վէ իթիլլէր կիւնտէն
պէրու Էսան շիտաթիլլէր լաթաթ
կէլլէր իլլէ, ապրէլլէրին ելլէր ալլէրա
գալլէր օլտունաթաթ պիւր չօք միւհիլլէ-
լլէր, գալլէր իլլէ օլտուն : Իթիլլէր եա

մուհարեպէտէ պիգտէն մագթուլ վէ մէքուհ օրարագ 700 նէֆէր թէլէֆաթ վուգու պուլմուշ տուր :

ՏԵՂԵԹԼԻ ՊԻՐ ՀԱՆ

Պիւր գաշ կրնտէն պերու, Էտրիք տէմիր եօրուլա, պուրաեա իսլամ մէհաճիրի թաշըմագտա օլտուղու խապէր արնմագտա օլտուղու կիպի, պուռ սապահ տախի, էլլի վալօնտան գիւեատէ, խընճախընճ տօլու օլտուղու հալտէ, մէրգուլման սէֆիլէրտէն կէթիւրիտի կէօրիւմիւշ օլուպ, վէ պուռ գէվալլարըն հալլէրի իսէ, պէլլէր թարիխլէրտէ պիլէ կէօրիւմիւշ մէրթէպէտէ տէհէթամիւզ վէ տաեանըլմաղ սուրէթտէ օլտուղունտան, վէ հալլիլէ քիմ պիլիւր գաշ կրն տահա շուռ սէֆալէթ տէլիլ, պէլլէր տէպիլէթ վէ մաւսիլէթ կէօրիւմիւշ օլտուղունտան, ետլընըզ ինսան տուլլուսուլա, վալլիլէր մուգատտէսէմիւզ իգթիլգադընճա, տէլիլ միւսլիմանլըզ, իլլա ինսանլըզ նամթան, շուռ պիշարէ Միւսլիմանլար հաղգընտա, հիւլլէր մէթի Սէնիլլէնին, նաղարը տիգգաթիւր տալլէթ, վէ պիր տաղըզա տախի ֆաղլա կէլլէրիմէքսիլին, լուլթու մէրհամէթ պուլլուլարագ, մէղքիւր հայաւէն գուրթ արըմանլըզ, ածիգանէրէնա իտէրիգ. շէօլլէր քի, պուռ գէվալլըր ֆաղլըր Միւսլիմանլար, պէլլէր պիր պիլիլ, գաւալը օտաւտա, թէք մանկալ իլէ օթուրմաւտըղըմըզ, վէ իւսթ պաշըմըզ լաեղլը սուրէթտէ գալլըլմըջ օլտուղու սուրէթտէ, եէօրիւմիւշ տէք տախի քէնտիմիլլը ըսքտամաւտըղըմըզ ֆէնա վէ սօուգ հալլաւտա, մէրգուլման պիշարէրի իսէ, թա Էտրիւնէն պուրաեա գատար, կլէնին շիւտէթլի սօուղունտա վէ գար վէ եաղմուրլարըլ թընտա, շօլուգ չօճուգ, իսթիւր կէնճ, վէ հաթթա գատըլլար գուռալլարընտա պիլիւնաճ մասուլմար տախի պուլլունտուղու թագտիրտէ, իսթիւր աշըզ վալօնլար իլլինտէթա. շըրըմուլա տա իմիլլէր, վէ հաթթա պաղլըլը, ս հալլտէ վէ աեազ իլլէրիտէ պիլէ տուրաճագ. եէր պուլլամա. տըղլարընտան, պիր գաշ գըլթա իւսթիւր գալլը մալ վալօնլարընլը իւսթիւրէն չըգարագ տուրմուշ օլտուղուլըր, վէ հալլիլէ պուլլարըն քեաֆթէսիլին տախի, ինսանլըզտան չըգաւրագ, տիր տիր տիրմէլէքտէ օլտուղուլըր կէօրիւմիւշ տիր :

Պու հալլտէ մուլուա կէլլմէքտէ օլան պիր եօլուլուղու նաղ իտէպիլմէք իլլին, բէք չօգ սիւթ ինլար տօլտուրմագ լաղըմ կէլլալ, վէ պիլլիմ իսէ, վաղթիմիւզ վէ եէրիմիւզ միւսաւտէ իթմէթիլինտէն, հէրքէսին թէսալլուր վէ թէֆէքիւրինէ հալլալէ իտէքէք, հիւլլէրմէթի Սէնիլլէրտէն, պարի պուլլարըն գաղալը վալօնլար իլէ թաշըտըլմանըն տալլիր պիր էմր ու թալիմաթ իհաան պուլլուլմանըն թէնա իթտիլիմիւզ միսիլլու, հէր քէսթարաֆընտան տախի, պուռ պիշարէկէանէ ինտաւ վէ մուսլիլէթ օլունմանըն, ինճա ի տէրիլ :

Պու գէվալլարը, պէլլէր պիր ֆէնա հալլալարտա հիւրէթ իտէքէք, սէֆիլ ու չէրիլան օլուպ, վէ էնիլլի խաթալլըզար գաղմագտան իտէ, քէնտի կէրիլինտէ գալլարար, աճապա օլմալմը. պիլլէմէլիլ քի, պուլլարըն հիւրէթիլինտէ տալլիր պիր թարաֆտան պիր ճէպր վալմը տրը, եօղսա պուռ հալլի քէնտիլլը իսթիւր օլտարագ իթիլ իսթիլ իթմէքտէ տիրլէր :

Իլէնճէնպիհ կիւնիւ խորիմիւշ նաղըրը Սէրվիլ բաշա հաղթէթիլլը, Պէլլուլունտա ինիլլիլ սէֆաթիլլա. նէսինտէ աղիմէլլէ մըսթըր Լէնէրտ իլէ միւլազաթ իլլէմիլլէր տիր :

ԹԷՎ ԶԻՀԱԹ

Մաղլէրի հիւսնտուս պուլլը ըլթալլէրի

հէլիլէր, իլլինճի քեաթիլիլ տիլուֆէթլու. Լէպիլ կէֆէնտի հաղթէթլիլին :

Ձապթիլէն նէզարէթի պէհիլէնտի, Պէլլուլուն միւսաարրիլը սապըզ սաւտէթլու Մէհէմէտ բաշա հաղթէթլիլին թէվէհիլ պուլլուլունտա տուր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եու աթիլտէքի մէքթուպ, սահի. հէն շտեանը մէտս ու սէնա պուլլունտան պիր մուլլիմ հաղգընտա օլտուղու կիպի, գալլէմէ ալան տախի սապըզ մէքթէպիմիւզ շալիլլարտանտան պուլլունտուղունտան, մէմիլլուլլէթ վէ իթիլիլար իլէ տէրճ իտէրիլ :

20 նոյ. 1877 թարսուս

Խոյմաղլը,

Ձեր հանրաճանօթ ազգասիրութիւնն զիս կըքաշալլէրէ ազգիս պարծանք բերող եղբուրիլին մը ձեզ հաղորդելու :

Ամայս. Լէին կրակի օրը տեղի ունեցաւ Պ. Վահանեանի տնօրէնութեան տակ պուլլունտա մասնաւոր դպրոցի քննութիւնն ի ներկայութեան վսեմափայլ գալմագամ Նուրի պէլլի, ժողովող անդամ Ալի Էֆէնտի, Միւլլիլ Էֆէնտիի և պաշտօնէլից մեծամասնութեան :

Ներկայ էին նաև քաղաքիս Բողոքականաց հովիւը պատուելի խաչատուր, Հռուսկականաց վարչապետ Գերասիմով Զ. Կարապետ, Հոլանտից դործակատար միւսիւ Իւնա Ավանեա, Ամերիկայի դործակատար միւսիւ Ապոտ տէպպա, քաղաքիս մէջ հիւր եղող Սնգլիայի միւսիւ Անգէլիլ, և գաղապան ազգերէ բաղմաթիւարք և կանայք. ուր մենք ալ հրաւիրուած ըլլալով գտնուիք :

Ժամը ճիշդ էին ատենները Գուռուճու պաշեան ֆակուր աշային որդին Պ. Սեֆատ զըւաւոր աղօթք մի կարդաց, ուր կը մաղթէր երկար և երջանիկ կեանք առ վեհափառ և հզոր ինքնակալն մեր Սուլթան Ապտ-Իլ-Համիտ, փառաւոր յաղթութիւնը մեր զորաւոր և հայրենասէր բանակաց, իսպառ սպուռ ջնջուլմէ թշնամեաց, և վերապա խաղաղութիւն, բարեբաւ, առթիւն և առատութիւն թիւրքիլ :

Յետոյ Վահանեան Էֆէնտիին դասաւոր դպրոցին տանկերէն կարճ ալ աղբուր ատենաբանութիւն մըքաւ որ ամենուն կողմէն բուռն ժախհարութեամբ ընդունուեցաւ. այնուհետև սկսաւ առաջին (բարձրագոյն) կարգի Հայերէնի քննութիւնը ուր բոլոր աշակերտք, ուղղեալ ամեն հարցմանց քաջապէս պատասխանեցին :

Ներկող և երրորդ կարգերը առաջինէն նուազ լաւ չպատասխանեցին :

Վերջապէս առաջին երկրորդ և երրորդ կարգերը թէ հայերէնի, թէ տանկերէնի, թէ գաղղիկերէնի, թէ առաքանութեան և աշխարհագրութեան մէջ իրենց հակադրալ յառաջադիւնէր լաւագոյնք ըրին ի մեծ գոհունակութիւն բոլոր հանդիսականաց :

Սա ևս շիտանամ ըսելու ի պարծանաքաղաքիս Տաճիկ հասարակութեան ուսման մասին ունեցած փառաքանաց որ աշակերտաց տանկերէնի քննութեան մեծագոյն մասն եղաւ ներկայ Տաճիկ Էֆէնտիներուն ձեռքը, զորս աշակերտք յապուշ կրթեցին իրենց համարձակ ևս ուղիղ պատասխաններովը, և մասնաւոր Տէրմաքլին մէջ ունեցած հաւութեամբն և դրամաթութեան մասին ըրած ալն յայտնի յառաջադիւնութեամբն :

Նոյնպէս աշակերտաց գաղղիկերէն լեզուին մէջ արտասանութեան ուղղութիւնը և գեղադրութեան մէջ ցուցուցած ճարտասանութիւնը շատ պարմապաղ զերտալլալիները, օրոնք շատ անգամ «պրաթ» կամ թէ «պիլին» ձայնելով, իւրեանց գոհունակութիւնը կը յայտնէին :

Յաւարտ քննութեան տասնամեայ երկու տղայք գուարճալի և միանգամայն խրատալից արամալստութիւն մըքաւ, ուր մին խրատալի քիլիսն թողուլ դատարկալըրմութիւնը և գալլուցալիլ ըլլալ իրեն պէս :

Վերջապէս, մեծապատիւ խմբողի, ժամը 8 1/2 ին վերջ տուրեցաւ քննութեան աշակերտք դաշնակով երգ մի երգելէն յետոյ, հաղթանակեց ցրտեցան գոհ և ուրախ :

Ներկայ կընէր յառաջ, ներեցէր, քանի մի խաղալ իմ կալանէս, թէ

յիշեալ դպրոցին և թէ դասատու Կարապետ Էֆէնտի վահանեանին վրայօք :

Պ. Վահանեան Անաթօլի մէջ գտնուած մեր ընտիր դասատուներէն մին է, բնիկ Կեսարիոյ Կէրմիր գիւղէն, հոն տեղի վարձարանին մէջ աւարտած իր ուսումը, և 7-8 տարիներէ ի վեր յաղողութեամբ շարունակած այս վսեմ պաշտօնը, երբեմն իւր մայրենի վարժարանին մէջ և երբեմն ի Կիւսասուն և երբեմն ի թալաս :

Այս քաջ դասատուն է կրնամ ըսել իրեն արժանի եղած քաջալերութիւնը ոչ ուստեք գտած քաջ ի Կիւսասունն որոյ հասարակութեան կողմէն երէք ու կէս տարի տեսած համակրութիւնը անդադար կը գոլէ :

Դասատուի մը համար և այն ալ այսպիսի բաներուն անձի մը համար 400 ոսկին շատ է եղեր, իսկ տղէտ գինեպաններու և ծխապաններու և ծխափաճառներու համար շատ չէ թուաւ, ահաւասիկ մեր ուսումնասիրութեան դառն պտուղներն :

Պ. Վահանեանի հոկտոբրեանը տակ գտնուած այս մասնաւոր դպրոցը Տարսուլի և Կիլիկիային համար մեծամեծ յոյսեր կը խոստանայ, եթէ շարունակուի. այս միտեալ քննութիւնը կատարեալ համոզեց զիս ինչպէս նաև ուրիշ շատերն. Վահանեան Էֆէնտիի դուրսութիւնը, ուրիշ ազգային դպրոցներուն պէս կիսատներ (մէտեօքը) արտադրելու բաղդին դատապարտուած չէ բնաւ :

Ուսմունքի յառաջադիւնութեան համար բարոյականը հիմնուած է հոս. և այս ազգասէր դասատուն առիթ չիխաղոցներ ամեն տեսակ դասերուն մէջ իւր աշակերտաց ուղարկութիւնը դէպ ի բարին հրաւիրելու և նոյն սիրտը և խիղճը ի միասին կրթելու :

Ի վերայ այսր ամենայնի, յիշեալ դպրոցն ութը կամ ինը տնճանք յատուկ ըլլալով այս առաւելութիւնը ունի որ ժողովրդական այլ և այլ վէճերու և գիտութեանց ասպարէզ ըլլալէն հետև և ազատ կը մնայ :

Կը վերջապէս նամակս, խմբողի, իմ յատուկ շնորհակալեք յայտնելով Պ. Վահանեանի և թէ իրեն յարգոյ բաժանորդացը խնդրելով որ ամեն զոհողութեանց յանձնառու լինին, և միմեանց աշակից ըլլան ժամանակի պարագաներէն չմիտեւորով, այս ազգասիրական ձեռնարկը շարունակելու և ի գլուխ հանելու համար :

Աւետիս Գ. Պալեան
Նախկին Աշակերտ Փանոսեան Վարժարանի

և այժմ Ա. Պաշտօնեայ Գաղղիական լեզուի Հեռագրատան Տարսուլի

Էֆանիմի վիւթէլայի Սալթանաթը սէնիլէտէն վէ մէհլիսի աեան աղաւթնտան իքէն, կէչէնտէ իրթիհալը տարը պագա իտէն Հասան Րիզա բաշանըն մէթրուքեաթընտան միւհէվէրաթ վէ ալանիլի զէրր ու սիմէ միւթէալլիք էչեա, պէհէր լիւրայի օսմանի երեզ ղըրուշ, վէ էչեալի սալիլէ երեզ ղըրուշ գալիմէ քէզալիք երեզ ղըրուշ օլմագ, վէ պահալարը բէշին իթա օլունմագ իւզրէ, մէրհուլը միւշարիլէյհին Պինճանճըլար եօղունտա քեալիլ գոնագլարընտա պէհէր հաթթա ճիւմաւա վէ բաղար կիւնիլլէր պիլ միւղալէտէ ֆիլուլիլ օլունմագլարընտան վէ իշպու մահը մուհարըմին եէտին. ճիւմաւա կիւնիւ սաաթ ալթըտա էթիլ միւղալէտէյէ միւղալէրէթ գըլընմագլարընտան, ճիւմիլլէր մալիւմիւլ օլմագ իւզրէ, իլանը քէյֆիլէթէ իպիլտար գըլընտա :

6 մուհարըմի սէնէ 93

Թաշրա բուսումնաթ իտարէրիլնէ կէօնտէրիլնէ պանտիրօլ տէնքէրիլնէ սարըլմագ իւզրէ, լիւզուլմու խալմին օլունման պին գըլլէ տէնք իրիլք իլէ իքի երեզ գըլլէ գըլլէ գըլլէ, վէ իքի երեզ գըլլէ սիւմին իշպու 93 սէնէ. սի շէհիլ քեանունի էվլէլինին եթիլիլ մօղուղունճու բէնճէնպիհ կիւնիլնտէն իթիլպարէն, պէհէր կիւն մէհլիսի բուսումնաթ տա միւսաքաւաւալ ինրա օլունմագ, կէլէնէք շէհիլ քեանունի սանիսինին մօղուղունճու բաղար իրթէսի կիւնիւ սաաթ ծնտա գաւարը գաթիսի վէրիլէնէ կիւնտէն, էչեաեք մէղքիւրէնին իթաւընա թա. իպ օլանլարըն եէվլը մէղքիւր ագըլմը սաաթ ծնտ գաւար մէհլիսի մէղքիւր միւրաճաւաթ իլլէմէլլէր իլան օլունմուր :

ՍԱՀԻԳ ՂԱՋԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՎ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTIL INSURANCE COMPANY		NORTHERN ASSURANCE COMPANY	
ՆՈՐԹ ԲՐԻՏԻՇ ԵՆՏ ՍԵՐԵՆՏԻՆԻ		ՆՈՐԹ ԵՆՏ ՍԵՐԵՆՏԻՆԻ	
Նախկին Էթիւքիլ Էթիւքիլ	Ինկ. Լր	Նախկին Էթիւքիլ Էթիւքիլ	Ինկ. Լր
Աղը սէրմաեք	2,000,000	Աղը սէրմաեք	3,000,000
Էթիւքիլ սէրմաեք	250,000	Էթիւքիլ սէրմաեք	150,000
Էթիւքիլ շիւպէսին տէն հասըլ օլմուշ		Էթիւքիլ շիւպէսին տէն հասըլ օլմուշ	
Ինքիլաթ աղճէսի 1875 սէնէսինտէ սա	1,010,744 1,290,744	Ինքիլաթ աղճէսի 1875 տէն Սաֆի քեար	380,000 530,000
Ֆիլ քեարը	947,478		351,000

Սահիլ իմագ քէնտուսինին, պալլաւէլի լեթի սիկուրթա գուրմանալարըն ՊիլլէքՍԻՆ աճէնթօսու նապա օլունմուշ օլուպ, եանիլն սիկուրթաթ իլլին չօգ գօլլըգալ միւլլիլ պիր հալլտէ պուլլունտուղունտա, քէնտի պիր չօգ միւլլէրիլլէն, վէ իսթանպուլուն բաղաթիլը Էհալիսին իլան իտէր :

Մէղքիւր գուրմանալար, քէնտի տալիլի նիլալմալլէրի մուհիլլինճէ, սիկուրթաթ թուրքուղըլըլ էպիլլէլլի, սիլլէլլիլնտէ թագսիլ իտէնթէլլէ տիր. Եթիւքիլ սիկուրթաթ իլլին վիլտիլլէրի գօլալլըլըլ իլէ պիր չօգ իլ եարմաեա միւլլէթիլ տիրլէր :

Շիմալլէ գաւար օլտուղու կիպի, Պէլլուլ վէ Գալաթա վէ Իսթանպուլ վէ Տիլար շէհիլ վէ քէլլէլլէ Էպիլլէ սիկուրթաթ թուրքալ իտէնթէլլէ, Գալաթա Կըլաֆանիլ-խանընտա 5 նիւմէրօ մաղապետ միւրաճաւաթ իլլէմէլլէրի :

Մէղքիւր գուրմանալարըն աճէնթօսու
Վ. Ռ. ՍՈՒՆԱՆ

